

7. Règim de les agències de viatge.
8. Règim especial del comerç minorista: determinació proporcional de les bases imposables i recàrrec d'equivalència.
9. Règims especials derivats del comerç intracomunitari. Vendes a distància. Mitjans de transport nous. Vendes a persones exemptes o institucions. Treballs per encàrrec. Transferències de béns entre Estats. Transports intracomunitaris.
10. Règim especial de les botigues lliures d'impostos.
11. Els Impostos Especials.

Tema 15 RECURSOS TRIBUTARIS DE LES HISENDES LOCALS

1. El sistema tributari local. Principis informadors.
2. Recursos tributaris de la Hisenda municipal.
3. Impostos municipals. Classes. Règim jurídic.
4. Taxes locals.
5. Contribucions especials.
6. Preus públics.

Bibliografia

Legislació

Código de las Leyes Tributarias. Aranzadi. Vols. I i II. Última edició.

Bibliografia de referència

PART GENERAL

–CORRAL GUERRERO, R.: *Introducción al Derecho Tributario (para Ciencias Empresariales)*, Trivium, Madrid, última edició.

–FERREIRO LAPATZA, J.J.: *Curso de Derecho Financiero español*. Marcial Pons, última ed.

–MARTÍN QUERALT, J. y LOZANO SERRANO, C.: *Derecho Tributario*, Ed. Tirant lo Blanc, última ed.

–MARTÍN QUERALT, J. i LOZANO SERRANO, C.: *Curso de Derecho Financiero y Tributario*, Ed. Tecnos, última ed.

–PEREZ ROYO, F.: *Derecho Financiero y Tributario. Parte General*, Cívitas, última ed.
Casos prácticos de Derecho Financiero y Tributario. Parte General.

PART ESPECIAL

–ALBI IBÁÑEZ, E.: *Sistema fiscal español*, Ed. Ariel, última ed. I i II vols.

–GARCÍA AÑOVAROS, J.: *Manual del sistema tributario español*, Cívitas, última ed.

–POVEDA BLANCO, F.: *Sistema fiscal: esquemas y supuestos prácticos*, Deusto, última ed.

–CAYÓN GALIARDO, A. y Otros: *Sistema impositivo estatal. Los impuestos sobre la Renta, el Patrimonio y el Valor Añadido*, Seminario de Derecho Financiero y Tributario, Universitat de Saragossa, 3a. ed. 1994.

FERREIRO LAPATZA, J.J. y Otros: *Curso de Derecho Tributario. Parte Especial. Sistema tributario: los tributos en particular*, Marcial Pons, última ed.

Avaluació

Es farà un examen teòrico-pràctic en finalitzar el quadrimestre.

20262 - SOCIOLOGIA DE L'EMPRESA

Objectius

L'assignatura coadjuva que els alumnes siguin capaços de contextualitzar el seu exercici professional, present o futur, vinculant conceptualment i pràctica el món de l'empresa amb l'entorn social immediat en el qual està immersa.

Els coneixements específics que proporciona permeten que l'alumne pugui conèixer els reptes i condicionaments que experimenten les empreses, com també les tendències que apareixen com a respostes empresarials destacades davant d'aquests condicionaments. S'intenta amb això oferir una capacitació suficient per a la comprensió del funcionament intern de l'empresa, i de l'entorn social immediat que incideix sobre ella.

Esquemàticament podem desglossar els objectius perseguits del següent mode:

- Conèixer el procés d'estructuració de l'empresa com a organització.
- Conèixer el marc de relacions laborals en el qual es mouen les empreses i que condiciona la seva actuació.
- Conèixer els enfocaments, les tendències i els criteris relatius a l'organització del treball i les seves arrels socials.
- Conèixer les tendències empresarials actuals respecte de la producció, l'organització i la gestió dels recursos humans.

Programa

Tema 1 L'ANÀLISI SOCIOLÒGICA DE L'EMPRESA

1. Origen, evolució i objecte de la sociologia industrial
2. La sociologia de l'empresa
3. L'empresa com a institució social

Tema 2 LA DIVISIÓ DEL TREBALL: Un procés històric en l'organització de l'empresa i del treball

1. Revolució industrial i capitalisme. La fàbrica.
2. Divisió del treball i parcel·lació i especialització de les tasques. La destrucció de l'ofici com a mecanisme de control del treball.
3. L'accentuació de la divisió del treball: la disciplina taylorista.
4. El sistema taylorista-fordista. Producció i consum en massa en el fordisme. Sistema de legitimació i consens: l'origen de l'Estat del Benestar.

Tema 3 CRISI DEL FORDISME I REORGANITZACIÓ DE LA PRODUCCIÓ. LES ACTUALS ESTRATÈGIES EMPRESARIALS

1. Les rigideses del model taylorista-fordista en el context de la crisi econòmica.
2. Recomposició del procés productiu i dels mecanismes d'acumulació.
3. Estratègies empresarials davant la incertesa dels mercats. Els diversos mecanismes d'obtenció de flexibilitat: flexibilitat en l'ús de la mà d'obra i flexibilitat en els sistemes productius.
4. Els nous mètodes de producció: Descentralització productiva i redescobriments de la petita empresa. Especialització flexible: districtes industrials, estratègies de xarxa, etc. El «model» japonès: el «just-in-time» i el toyotisme.
5. La innovació tecnològica com a factor de flexibilitat i de transformacions en el treball, en l'organització de l'empresa i en les relacions laborals.

Tema 4 ORGANITZACIÓ DEL TREBALL I GESTIÓ DE LA MÀ D'OBRA. DEL MODEL MECÀNIC AL MODEL ORGÀNIC

1. Estructura organitzativa i models d'empresa.
2. L'organització científica del treball (OCT): El taylorisme com a model «mecànic» organitzatiu i de gestió dels recursos humans.
3. La reacció a l'OCT: l'Escola de Relacions Humanes; Escola de Recursos Humans; Teories de l'activació i la motivació; Teories X, Y, Z...
4. L'enfocament sòcio-tècnic: Institut Tavistock.
5. Les noves formes de gestió de la mà d'obra. El model «orgànic» i la revalorització i gestió estratègica dels recursos humans.

Tema 5 LES RELACIONS LABORALS I ELS SEUS SISTEMES

1. Concepte i àmbit de les relacions laborals.
2. Teories de les relacions industrials: funcionalisme i marxisme. Els enfocaments del consens i del conflicte.
3. Els agents socials en les relacions laborals: l'estat, les organitzacions sindicals i les organitzacions empresarials.
4. Sistemes de relacions laborals. Principals models comparats.
5. El model neocorporatista i l'Estat del Benestar: les seves limitacions i crisi.

Tema 6 LES RELACIONS LABORALS A ESPANYA I CATALUNYA: ELS ACTORS SOCIALS

1. La transició cap a un marc democràtic de relacions laborals.
2. Evolució i configuració actual de les organitzacions sindicals.
3. Evolució i configuració actual de les organitzacions empresarials.
4. Els mecanismes d'intervenció de l'Estat en les relacions laborals.

Tema 7 LES RELACIONS LABORALS A ESPANYA I CATALUNYA: CONCERTACIÓ I NEGOCIACIÓ COLLECTIVA

1. Les diverses fases de la configuració de l'actual marc de relacions laborals. La concertació i l'especificitat de les pràctiques neocorporatives a Espanya.
2. La negociació col·lectiva. Estructura, continguts i noves tendències.
3. Estratègia dels actors davant la negociació col·lectiva.
4. La conflictivitat en les relacions laborals i la seva associació a la negociació col·lectiva

Tema 8 EMPRESA I ESTRATIFICACIÓ: ELS GRUPS PRESENTS EN L'EMPRESA

1. Empresaris i directius.
2. Professionals i tècnics. Els comandaments intermitjos.
3. Empleats i obrers: els seus diferents col·lectius i la seva relació amb la segmentació del mercat de treball.
4. La representació d'interessos en l'empresa: organismes i funcionament.
5. Les formes de participació dels assalariats a les empreses: vies, experiències i límits.

Tema 9 ORGANITZACIÓ FORMAL I INFORMAL EN L'EMPRESA: LA COMUNICACIÓ I LA SELECCIÓ DE PERSONAL

1. Grups formals i informals. Dinàmica de grups: interacció i rols.
2. Autoritat i lideratge. Tipus de lideratge en l'empresa.
3. Factors que incideixen en la selecció i adequació de les plantilles; mètodes de selecció de personal.
4. Fórmules i mecanismes de formació i requalificació de la plantilla.
5. Organització i comunicació: criteris i mecanismes de comunicació.

Bibliografia

Tema 1

- GARMENDIA, J. A.; NAVARRO, M.; PARRA, F.: *Sociología industrial y de la empresa*, Aguilar, Madrid, 1987.
- GIMÉNEZ, J. L.: *Sociología de la organización y de la empresa*, Marcombo, Barcelona, 1987.
- LÓPEZ PINTOR, R.: *Sociología industrial*, Alianza, Madrid, 1986.
- GARMENDÍA, J. A.; PARRA, F.: *Sociología industrial y de los recursos humanos*. Tauros. Madrid, 1993.

Tema 2

- CORIAT, B.: *El taller y el cronómetro*, Siglo XXI, Madrid, 1983.
- DURAN, C.: *El trabajo encadenado*, Blume, Madrid, 1979.
- FRIEDSON, P.: «La llegada a Europa de la cadena de montaje», en *Sociología del Trabajo*, núm. 2. 1988.
- GOUGH, IAN: *El estado del bienestar*, H. Blume, Madrid, 1982.

- JODAR, P.; MARTÍN ARTILES, A.: *Crisis económica y relaciones industriales*, Ediciones Zero, Madrid, 1984.
- MARGLIN, S.: «Orígenes y funciones de la parcelización del trabajo. ¿Para qué sirven los patronos?» en GORZ, A.: *Crítica de la división del trabajo*, Laia, Barcelona, 1977.
- NAVARRO, V.: «Producción y Estado del Bienestar», en *Sociología del Trabajo*, núm. 12. 1991.
- PRIDA, B.: *Viejas y nuevas formas de organización del trabajo*, en GARMENDIA, J. A. y otros, *op. cit.* 1987.
- TAYLOR, F. M.: *Management científico*. Oikos Tau. Barcelona, 1970.

Tema 3

- BOYER, R.: *La flexibilidad del trabajo en Europa*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1986.
- CASTILLO, J. J.: *La automatización y el futuro del trabajo*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1992 (reedición).
- CORIAT, B.: *El taller y el robot*. Siglo XXI. Madrid, 1993.
- CORIAT, B.: *Pensar al revés: trabajo y organización en la empresa japonesa*. Siglo XXI. Madrid, 1993.
- HYMAN, R.; STREECK, W.: *Nuevas tecnologías y relaciones industriales*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1993 (Comps.).
- JODAR, P.; LOPE, A.: *Con el agua al cuello*. Ed. Revolución. Madrid, 1985.
- LOPE, A.: *Innovació Tecnològica: Gestió de la mà d'obra i canvis organitzatius i productius en les empreses*. Fundació J. Bofill. Barcelona, 1993.
- MARTÍN ARTILES, A.: *Flexibilidad e innovación en AAVV: Transformaciones del derecho del trabajo*. Institut d'Estudis Laborals. Universitat de Barcelona, 1991.
- JODAR, P.; LOPE, A.; MARTÍN, A. Y SANZ, G.: *Organització de la producció i relacions laborals en les empreses. (Cinc estudis empírics)*. Eumo. Vic, 1991.
- PIORE, M.; SABEL, C.: *La segunda ruptura industrial*. Alianza Editorial. Madrid, 1990.
- SABEL, C.: *Política y Sociedad*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1986.
- SANCHÍS, E.; MIÑANA, J.: *La otra economía: trabajo negro y sector informal*. Alfons El Magnànim. València, 1988 (Comp.).
- STREECK, W.: Management de la incertidumbre e incertidumbre del management, en *Papeles de Economía Española*, núm. 27. 1986.
- GARMENDIA, J. A.; PARRA, F.: *op. cit.* 1993.

Tema 4

- AAVV: *Nuevas Tendencias de Gestión de Recursos Humanos*. Universidad de Deusto. Bilbao, 1990.
- CASTILLO, C. A.: Control y organización capitalista del trabajo. Estado de la cuestión, en *Sociología del Trabajo*, núm. 9. 1990.
- CASTILLO, J. J.: Hacia un rediseño conjunto de las transformaciones productivas: condiciones de trabajo y nuevas tecnologías, en Garmendia, J. A. y otros: *op. cit.* 1987.
- CASTILLO, J. J.: *Las nuevas formas de organización del trabajo*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1988 (Comp.).
- CORIAT, B.: *El taller y el robot*. Siglo XXI. Madrid, 1993.
- GARMENDIA, J. A.; NAVARRO, M.; PARRA, F.: *op. cit.* 1987.

- HERZBERG, F.: Una vez más: ¿cómo motivar a los trabajadores?, en *Harvard-Deusto*, núm. 5.
- MATEU, M.: *La nueva organización del trabajo*. Hispano Europea. Barcelona, 1984.
- MINTZBERG, H.: *La estructuración de las organizaciones*. Ariel. Barcelona, 1984.
- MINTZBERG, H.: *El poder en las organizaciones*. Ariel. Barcelona, 1992.
- GARMENDIA, J. A.; PARRA, F.: *op. cit.* 1993.

Tema 5

- BERGER, S.: *La organización de los grupos de interés en Europa Occidental*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1988 (Comp.).
- CELLA, G. P.; TREU, T.: *Las relaciones industriales en Italia*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1991.
- CLEGG, H.: *El sindicalismo en un sistema de negociación colectiva: una teoría basada en la comparación de seis países*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1985.
- DUNLOP, J. T.: *Sistema de relaciones industriales*. Península. Barcelona, 1978.
- EDWARDS, P. K.: *El conflicto en el trabajo: Un análisis materialista de las relaciones laborales en la empresa*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1990.
- GOUREVITCH, P. y otros: *Los sindicatos y la crisis económica: Gran Bretaña, Alemania y Suecia*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1991.
- HYMAN, R.: *Relaciones industriales. Una introducción marxista*. Blume. Madrid, 1981.
- HYMAN, R.; STREECK, W.: *op. cit.* 1993 (Comps.).
- MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C.: *Las relaciones laborales en España*. Siglo XXI. Madrid, 1991 (Dir.).

Tema 6

- ALOS, R.; LOPE, A.: «Los sindicatos en los centros de trabajo», en MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C.: *op. cit.* 1991 (dirs.).
- AVELLANEDA, C.; FERNÁNDEZ, J.: «Las organizaciones empresariales y la configuración del sistema de relaciones industriales», en MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C.: *op. cit.* 1991 (dirs.).
- MIGUÉLEZ, F.: «Las organizaciones sindicales», en MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C.: *op. cit.* 1991 (dirs.).
- LÓPEZ NOVO, J.: «Empresarios y relaciones laborales: una perspectiva histórica», en MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C.: *op. cit.* 1991 (dirs.).
- LOPE, A.: *Els treballadors. Actituds associatives i acció sindical a l'empresa: el cas d'un centre productiu del metall*. Fundació J. Bofill. Barcelona.

Tema 7

- ESPINA, A.: *Concertación social, neocorporativismo y democracia*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1991 (Comp.).
- ESPINA, A.: «La política de rentas en España», en MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C.: *op. cit.* 1991 (dirs.).
- BAYLOS, A.: «La intervención normativa del estado en materia de relaciones colectivas», en MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C.: *op. cit.* (dirs.).
- LOPE, A.; JORDANA, J. CARRASQUER, P.: «La nova etapa de l'acció sindical a Espanya: transformacions laborals i canvis estratègics», en *Papers* núm. 32. 1990.
- ROCA, J.: «La concertación social», en MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C.: *op. cit.* (dirs). 1991.

- ROCA, J.: *Pacte social i política de rendes*. Eumo. Vic, 1992.
 -RUESGA, S. M.: «La negociación colectiva», en MIGUÉLEZ, F.; PRIETO, C.: *op. cit.* (dirs).

Tema 8

- AAVV: *Trabajo y clase obrera hoy*. FIM. Madrid, 1991.
 -HECKSCHER, CH. C.: *El nuevo sindicalismo. La participación del trabajador en la empresa de transformación*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1993.
 -LACALLE, D.: *Técnicos, científicos y clases sociales*. Guadarrama. Madrid, 1976.
 -OSTERMAN, P.: *Los mercados internos de trabajo*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1991 (Comp.).
 -OIT: *La participación de los trabajadores en la empresa*. OIT. Ginebra, 1991.
 -RECIO, A.: «Trabajadores desiguales», en *Mientras Tanto*, núm. 28 y 29. 1987.

Tema 9

- ANTONS, K.: *Práctica de la dinámica de grupos*. Herder. Barcelona, 1981.
 -DOPP Consultores de Recursos Humanos: *Cómo seleccionar personal*. Instituto PYME Industrial. Madrid, 1988.
 -JARDILLIER, P.: *La organización humana en la empresa*. Tecnos. Barcelona, 1969.
 -Ministerio de Trabajo y Seguridad Social: *Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional*. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid, 1988.
 -LUFT, J.: *Introducción a la dinámica de grupos*. Herder. Barcelona, 1986.
 -RICCARDI, R.: *Reunir, hablar y persuadir*. Ediciones Deusto. Bilbao, 1985.
 -STATON, N.: *Las técnicas de comunicación en la empresa*. Ediciones Deusto. Bilbao, 1989.
 -VÁZQUEZ, I.: *Empresa y grupo*. EADA. Barcelona, 1990.

20256 - MICROECONOMIA

Objectiu

Curs centrat en el funcionament dels mercats i el sistema de preus. L'objectiu de l'assignatura és que l'estudiant es familiaritzi amb el comportament del consumidor i del productor i de les seves relacions en diferents tipus de mercats.

Programa

1. Introducció.
2. Teoria del consumidor:
 - 2.1. Restricció pressupostària.
 - 2.2. Preferències.
 - 2.3. Utilitat.
 - 2.4. Demanda.
 - 2.5. L'equació de Slutsky.
 - 2.6. La demanda de mercat.
 - 2.7. Exercicis.

3. Teoria de l'empresa:
 - 3.1. Tecnologia.
 - 3.2. Maximització de beneficis.
 - 3.3. Minimització de costos.
 - 3.4. Les corbes de costos.
 - 3.5. L'oferta.
 - 3.6. Exercicis.
4. Teoria del mercat:
 - 4.1. Monopoli.
 - 4.2. Oligopoli.
 - 4.3. Exercicis.
5. Equilibri general:
 - 5.1. Intercanvi.
 - 5.2. Producció.
 - 5.3. Exercicis.

Cada tema anirà seguit d'un bloc d'exercicis pràctics, que suposaran el trenta per cent del temps de docència.

Bibliografia

- J. FERNÁNDEZ DE CASTRO; J. TUGORES QUES: *Fundamentos de microeconomía*. McGraw-Hill.
 -HAL R. VARIAN: *Análisis microeconómico*. Antoni Bosch editor.
 -HAL R. VARIAN: *Microeconomía intermedia, un enfoque moderno*. Antoni Bosch editor.

Avaluació

L'aprofitament del curs s'avaluarà amb un examen teòrico-pràctic que es realitzarà al final del quadrimestre.

20257 - OPTIMITZACIÓ I INVESTIGACIÓ OPERATIVA APLICADA A L'EMPRESA

Objectius

El curs introdueix els diferents mètodes i tècniques genèriques de la teoria de l'optimització, especialment per a contextos estàtics i deterministes amb formulació contínua. L'objectiu final es disposar de criteris per a l'ajut a la presa de decisions en els diferents àmbits de l'activitat empresarial: planificació de la producció, assignació racional de recursos financers, control i planificació de projectes, etc., que constitueixen els elements essencials de la investigació operativa. En aquest sentit, el desenvolupament de l'assignatura fa un èmfasi especial en la modelització de situacions econòmico-empresarials objecte dels problemes que s'hi tracten.